Kelecsényi László

A feledés veszedelme

8. folytatás

ÚJRA KELL KEZDENI. Minden reggel újra kezdeni. Különösen, ha a számítógéped – gonosz masina! – eltűntet egy jó indító bekezdést. Újra el kell mondani, megkeresni az elveszett szavakat, mondatokat, vesszőket, az utolsó pontokat is.

Miért éppen az a részecske vész el, tűnik a semmibe?

Arról volt szó benne, hogy Godi fellépésein általában vele együtt jelentem meg a színpadon. Nem énekeltem, ugyan már, a közönség felszaladt volna a Gellérthegyre. Bemutattam őt, és koncert közben rövid beszélgetéseket rögtönöztem vele. Arra kellettem, hogy pihentesse a hangját, nem akart egy órán át énekelve egyedül lenni a színpadon. Örömmel csináltam, mert ha valamihez értettem a betűvetés mellett, az az efféle laza társalkodás. Nem minden kérdésemet mondtam meg előre, Godi szorongott is egy kicsit, de sosem jött zavarba, egyre felszabadultabban rögtönzött, szerették is a nézők a karcsú kislány megszólalásait.

Egyszer csak belém bújt a kisördög. Klementina, a jégmama mindent tudni akart, sőt, mindent előre akart tudni. A leánya miatt érzett aggodalom és várakozás határozta meg mindennapjait. Épp csak írásban nem kérte tőlem a kérdéseket. Azon a szeptemberi szombaton kedvem támadt megtréfálni őt. Azt találtam mondani, hogy ott, a fesztivál nyilvánossága előtt, meg fogom kérni a leánya kezét. Elakadt a szava, ám az enyém nem. Folytattam. Letérdelek eléje az utolsó szám előtt, és feleségül kérem. Komolyan vette. Utánam eredt, s amikor eltűntem a back stageben, nyomkodni kezdte a telefonját, láttam, hogy villog az enyém, de már lehalkítottam, különben sem vettem volna fel. Ott állt az első sorban, s az egész koncert alatt csak nőtt, növögetett az aggodalma. Igyekezett elkapni a tekintetemet, hogy kétségbeesett arckifejezésével figyelmeztessen, kérjen vagy követeljen. A végén már sajnáltam. Godi persze mit sem tudott az egészről, egyre jobban beleélte magát kedvenc énekesnője szerepébe, akik meg először hallották, egyre jobban szerették, egyre többen lettek, s azok is közelebb sétáltak a színpadhoz.

Közeledett a befejezés. Gondoltam, ráteszek még egy lapáttal. Amikor eljött a zárószám előtti beszélgetésünk perce, letérdeltem, mintha arra készülnék, amit Klementina mamával sejtettem, de csak a cipőfűzőmet igazítottam meg, mintha kibomlott volna. A jégmama környékén

mozgolódást láttam, s tudtam, itt az ideje, hogy újra normális legyek. Felálltam, s előzetes elképzeléseimhez igazodva, további terveiről faggattam a gyanútlan énekesnőt, aki aztán élete legjobb formájában adta elő, hogy nem bán meg semmit sem. Én sem bántam, csak hallgattam a back stage-ben, hogyan száll a hangja, repül át a Dunán, keresztezi Szent Margit szigetét, s visszhangot vet a budai hegyek között.

– Maga gazember! – sziszegte Klementina, amikor a forró tapsok után, lelépve a világot jelentő deszkákról, először szembe találkoztunk a rakparton.

– Kitüntetésnek veszem – vágtam vissza, hagyva csapot s papot, átengedve Godit a köré sereglő szép számú rajongóknak.

ADDIG JÁR A KORSÓ a kútra… Tudjuk a folytatást. Többféle értelemben is érvényessé vált számomra ez a szólás. Addig-addig szerepelgettem, míg vettem magamnak a bátorságot, és írtam egy dalocskát. Nem verselgettem én, néha-néha szakadt ki belőlem egy efféle rímsor, ha ugyan rímelt az, amit körmöltem. Most maguktól jöttek a szavak, mintha súgott volna valaki, mintha váratlan segítőm akadt volna, csak azt nem tudtam, kinek a képében? Nem törődtem evvel, írtam, és kész.

Ha jössz felém, még az ég is dalol
Veled vagyok, mert bennem élsz
Mit szeretek benned, tudom is én
Elmegyek tőled, de nem hagylak el
Nem az enyém, csak ez a boldogság
Csak ez a veszett, balga boldogság

Pokol a sorsom, nem a boldogság
Veled vagyok, mégis tőled távol
Mindig nézlek, szívemmel látlak
Nem veszítek, ha mellettem állsz
Nem az enyém, csak ez a bolondság
Ez a veszendő, balga boldogság

Unhatják már, pedig vannak még strófák, de ebből ennyi is elég, nem folytatom. Slágernek íródott, tetszett is valamelyest a zongoristának, Godi állandó kísérőjének, akinek meg mertem mutatni. Nem lett folytatása, nem komponált hozzá zenét, nem is ambicionáltam ezt, úgyhogy a címzetthez sem jutott el a dalocskám. Maradt, ahol volt, a fiók fenekén, azaz bocsánat, ma már nincs fiók feneke. Gépek vannak, meg felhők. Ha azt akarom, hogy valami röpke vagy vaskosabb írásom ne vesszen el,

nosza, egyik címemről elküldöm a másikra, így valami keringő műégiest befogadja és megőrzi, avult szemlélettel azt is mondhatnám a Teremtő közelébe jutnak a betűk és a sorok. (Amint én Godi közelébe.)

Merthogy próbálunk, próbáljuk a színre kerülő életrajzi játékot, a kismadár dalol, akinek nem kértem, nem kérhettem meg a kezét, hiszen magam sem képzeltem komolyan, csak játszottam, dobogó és rivalda ihlette színpadi játékot. (Különben anyakönyvileg még nősnek számítottam, Éva szökése óta nem tettem jogi lépéseket. Hagytam a csudába, nem akartam sebeket feltépni, újra átélni, mikor közölte, hogy gyermeket vár, ám a világra készülődő apróság nem tőlem származik.) Hogy mi rejtőzött mögötte, miféle valóságdarabka keltette az ötletemet, azt nem tudnám pontosan elmondani.

Próbáltunk, készültünk a bemutatóra; tavaly a Pinceszínházban meg is rendezhettem egy magyar színésznőről szóló életrajzi játékomat. Ez most más volt. Ez a darab is egy színésznőről szólt, ez is felolvasóban ment, de ugyanakkor bemutatkozás volt, egy huszonkét éves kezdő színésznő, s nem mellesleg egy nagyon jó énekesnő bemutatkozása a színpadon.

Godi igyekezett mindent megtenni a sikerért. Eljött hozzám megnézni a Cotillard kisasszony filmes alakítását. Ázott verébként érkezett, mert egy kíméletlen és váratlan ősz eleji zivatar elkapta. Női váltóruhával nem szolgálhattam, csak egy frottír lepedőt kapott a forró zuhanyhoz, meg egy régi köntösömet. A ruháit a fűtőtest fölött szárogattuk, míg a képernyőt bámultuk. Godi egy idő múlva el is felejtette, hogy a köpenye alatt meztelen, én viszont biztos lehettem ebben, mert láttam, hogy minden ruhadarabja szépen kiterítve lóg a levegőben.

A sors, a példakép énekesnő sorsa pergett előttünk. Ismertük, szerettük, sajnáltuk őt, rá figyeltünk, nem egymásra. De egyszer vége lett a históriának. Hazudnom kellene, vagy csak hallgatni arról, ami aztán történt. Regényíró énem azonban beszélhet, nem köti semmiféle kódex vagy gátlás.

Godi száradó ruhái keresésére indult, de nem ismerhette a köntösöm szokásait. A fránya ruhadarab a szövetségesemmé vált. Elhagyta a viselőjét. Elvesztünk. Mind a ketten. Részletezni nem kellene, hogyan. Egyrészt mindenki el tudja képzelni a folytatást. S igazából nem tartozik másra, csak kettőnkre, kettőjükre. (Zűrzavar: ki beszél most? megint kettős elbeszélő van?) Ám a böszme olvasó mindenre kíváncsi, úgy érvel, hogy történeten kívüli személyként joga van mindent tudni, ami a regény szereplőivel zajlik. Felvágatlan oldalakon, mint egy 2007-es, két évvel később magyarított Robbe-Grillet kötetben, részletezni lehetne, ha nem is

oly szabadszájúan, mint az *Érzelmes regény*ben, mi történt, hogyan történt a két különnemű személy által alkotott pár bő háromnegyedórája során. Nem tenném, megint mondom, nem szeretném, ha fóliába göngyölnék a könyvemet. Ne ezért vegye meg, aki meglátja a nevemet a borítón.

UTÁNA RÖGTÖN KISZALADT a fürdőszobába. Futott, mintha üldözné valaki, pedig erről szó sem volt. Még láthattam a két kis gödröcskét a kőkemény fokhagymagerezdek fölött, s köztük egy pillangót. Csakhogy míg a finom kis mélyedések valóságosak, mintha a Teremtő sajátkezűleg varázsolta volna oda őket, addig a kis lepke egy tetováló tű nyomán került arra a helyre.

Godi telefonja villogni kezdett. Miközben el voltunk foglalva egymással, akkor is megtette ezt, de ugyan ki törődött a villogó kékes fénnyel? Hittük, hogy a szemünk káprázik, hogy apró villámok ünneplik a diadalt – ugyan, miféle diadalt?! Most rá kellett jönnöm, hogy a kisokos villog a dohányzóasztalon. Ránéztem: három egymást követő jelzés, azonos hívótól. Anyu – csak ennyit írt a miniképernyő. No, Klementina! Mit szólnál ehhez, ha tudnád?!

Sokáig zubogtatta magára a vízsugarat. Klementina meg sokáig tartotta ki a hívást. Az, hogy valaki sokáig zuhanyozik egy efféle életesemény után, tökéletesen érthető. Aki azonban öt csengésig nem veszi föl, az negyvenöt után sem fogja megtenni. Végül meghallhatta az én kis énekesnőm, mert csupasz és nedves testtel kiszaladt a fürdőből, felkapta a türelmetlen kis gonoszt, ám közben anyu éppen akkor bontotta a hívást, mikor a leánya belehallózott a gépezetbe.

Mindig ez van? kérdezte a pillantásom, és Godi elértette, megrántotta a vállát, s kissé mérgesen ledobta a masinát az asztalra.

– Legszívesebben nyomkövetőt szerelne rám.

– Nem unod?

– De. Nagyon.

Gondolkodott picit, aztán hozzátette.

– Mégis, az anyám.

– Elmondod neki?

Úgy nézett rám, amiből azt a választ is le lehetett olvasni, hogy mit képzelsz, de azt is, hogy azonnal.

Felugrottam, átöleltem, szorítottam, szárítottam.

– Megfojtasz – susogta.

Nem jutott eszembe semmilyen riposzt. Elengedtem, ő pedig kapkodva öltözködni kezdett. Ruhái meglehetősen hevenyészve kerültek a helyükre, mintha árulkodni akarnának róla, mi zajlott itt az elmúlt órában.

Nem kísértem el a villamosmegállóig, úgy maradtam, vízszintesen elnyúlva, a mennyezetet bámulva, nézve, nem a semmibe, egyetlen pontra. Azt a kérdést latolgatva, hogy ezután mi lesz, hogy lesz?

EINMAL IST KEINMAL. A dolgok csak másodjára vannak meg. Ismételni kell azokat. Magam is akartam, azaz szerettem volna. De csak sokára jött össze. Gyanakodnom kellett volna. De nem figyeltem a jelekre. Miért mérgezné a boldogságát az emberfia a hevület csúcsain. Godi egyszer régebben – ugyanis van már régebben is ebben a történetben – azt találta mondani tévénézés közben, hogy a csók undorító nyáladzás. Elengedtem a fülem mellett, mert lekötött a történet, mert annyira furcsán hangzott, mert el akartam engedni, mert … de minek keresek mentségeket? Ám most, tapasztalataim fényében, utólag gondolkoztam el ezeken a szavakon. Tulajdonképpen nem is csókolództunk. Sok mindent csináltunk, de ezt az egyet éppen nem. Azaz, a szájunk nem ért egymáshoz. Más testrészek, nem sorolnám, mert az olvasóknak is van fantáziája, remélem, részesültek a csókok kis örömében, de az ajkaink érintetlenek maradtak a másikétól. Csak később, jóval később, ismétlés hiányában gondoltam át mindezt. Akkor viszont csodálkoztam egy kicsit. Nem is kicsit.

Végig kell gondolni a dolgokat, általában. De ez nem olyan életesemény, amin sokat kellene meditálni. Csinálni kell. Vagy ha nem, másra gondolni.

Intő jelek azért akadtak.

Családi asztalnál ültünk az elegáns zenés kávéházban. Godi és a billentyűs kísérője karnyújtásnyira tőlünk produkálta magát. Klementinával együtt gyanútlanul élveztük a sikert, ami abban tetőzött, hogy a többi asztalnál letették az evőeszközöket, és csak a dobogón szereplő két muzsikusra figyeltek, amikor egy-egy szám után összeütötték a tenyerüket. Jegyezzük meg, egyre gyakrabban, és egyre lelkesebben tették ezt. A szünetben Godi odaült mellénk, miközben a pianista kiment cigarettázni. Már akkor gyanakodnom kellett volna, mert valaki figyelt, valaki nagyon nézett minket. Godi összesúgott anyukával, nem értettem, nem is hallottam őket, az éttermi zaj elaltatta a figyelmemet.

Ment a második rész, minden rendben alakult, most már néha a zongorista is dalra fakadt, azt is jól csinálta. Élvezte, hogy őt figyelik, hogy néhány percre övé a színpad, övé a fény, a hang, minden, ami a tál makarónináll vagy a kerekded pizzánál nagyobb jelentéssel bír. Godi közben kinézett valahová, nem ránk, hanem az elegáns terem egyik sarokasztala felé. Még ez sem lett gyanús. Ha nézeget, hadd nézegessen. Ki vagyok én, hogy korlátozzam őt bármiben? Tényleg, ki vagyok? Nem ontológiai

értelemben, hanem csak úgy, hétköznapiasan. Ki vagyok? Kije vagyok neki? Nemsokára aktuális lesz a kérdés, holott már korábban annak kellett volna lennie. A háttérben lesett rá valaki, mint egy prédára váró ragadozó.

A végén persze nagy siker lett, általában mindig az lett, nem tudok bukásról. Szerették, imádták ahogy énekelt, nemcsak a hangját, a módját, ahogy odateszi magát, ahol kiszolgáltatja önmagát az érzéseinek, ahogy átél valamit, és aztán ezt a valamit közvetíti nekünk. Szenved, gyötrődik, de mielőtt bárki holmi dilettantizmusra gondolna, szívünk mélyéig hatol, legyőz minket, ugyanakkor fel is emel.

Most is ezt történt – a siker nem maradt el.

Meg az is történt, hogy egyszer csak ott termett az asztalunknál a leselkedő. Ki fia borja ez a figura? Nem kérdeztem, pedig kellett volna. Klementinának be is mutatkozott, nekem nem. Láthatólag valahonnét ismerte már Godit.

– Apor.

– Ez a keresztneve, ekként lépett ki a Ladó-könyv lapjai közül.

Csak ámuldoztam.

Mert az történt, hogy a közös asztalnál, a megélénkülő pincérek sürgése közben, a RAM díszes előadótermében, miközben Klementina valósággal lekáderezte kérdéseivel ezt az Aport, fogdosni kezdte Godit, az én Godimat. Aki viszont tűrte. Nem tett ellene semmit, nem bíztatta, csak elviselte, hogy meztelen karját, most éppen göndör haját simogatják. Simogatja valaki a semmiből, vagy ki tudja, honnan, miféle hirtelen ismeretségből előkerülő alak, aki letelepedett közénk, a családi asztalnak vélt helyre.

Apornak milliós Seiko karóra villogott a csuklóján, a jobbján, úgyhogy balkezes lehetett. Klementina nem kapott pontos választ a kérdéseire, pedig élénken érdeklődött, hasonlóképpen miként engem kérdezgetett azon az első izbéki ebéden. Most, hogy visszagondolok ezekre a percekre, Aporka, ha lehet így becézni, balkézzel indította a simogatásokat, Godi meg csak tűrte, nem nézett rám, de az anyjára sem. És én is tűrtem, bár nem tudom, mit is tehettem volna? Mit kellett volna cselekednem? Botrányt csinálni? Miért? Elfutni, elrohanni? Az mire jó? (Mint végső megoldás, igen, arra jó, csakis arra.)

Az tellett ki tőlem, hogy amikor végül fizettünk, s indultunk volna kifelé, az előre siető Godi és Apor nyomában, Klementina felé fordulva, félhangon, hogy csak ő hallja, megkérdeztem:

– Mi a faszom ez?

KÖNNYŰ MEGHALNI. Élni sokkal nehezebb. A halál nem megélt tapasztalat – állítja Wittgenstein híres-hírhedt *Tractatus*ának egyik számozott mondatában. Mindegyik számozott, de ez most lényegtelen. Azt akarja mondani, hogy nincsen róla tudásunk, azaz nem tudjuk már elmondani. Nincsen már érzékszervünk a tudás átadására, azaz lenne, de már nem működik.

(Én akkor egy csoda vagyok; még itt vagyok, még nem porítottak, és mondom a magamét; hogyan csinálom, nem is tudom.)

Mindenesetre Kosztolányira szeretnék hivatkozni, aki gazdag tapasztalatokat szerzett ebben a tárgyban. Ő gondolta, s mondta (írta), hogy nem a halál nehéz, hanem a meghalás, amelynek nem tudod a kezdetét, hogy mikor kerülsz rá arra a szalagra, amely afelé tart, és legfeljebb lassítani lehet a mozgását, megállítani nem. Amikor a betegség, amely majd a vesztedet okozza, már beléd költözött, s nem tudod pontosan, mikor, s ha tudnád, sem tudnál ellene semmit sem tenni.

Közben még jól is érezheted magad, még szabadságon vagy. Nem tudod, hogy vár majd rád egy új munkahely, egy eladdig ismeretlen vezető, eltünedeznek mellőled a jól ismert arcok, jönnek mások, durvák, arcátlanok, olyanok, akiket esetleg már életedben láttál, legyintettél rájuk, mi közöd a rémpofákhoz, a részvétlenségükhöz, a kegyetlenségükhöz. De ott tanyáztak, figyeltek, gyűlöltek, vagy csak közömbösek maradtak veled, ám az a legrosszabb.

EGY TAVASZI napon elvonatoztunk Esztergomba. Godival természetesen, ki mással? Nem tudom, mi győzte meg, hogy velem tartson, mert megválogatta a helyeket, ahol a széles nyilvánosság előtt együtt mutatkozott velem. (Időközben Apor eltűnt, oly gyorsan, hogy mire szemrehányást tehettem volna miatta, már szót sem érdemelt.) Talán az időről időre felbuzgó vallási érzés, amire oly sokszor rácáfolt a hétköznapjaiban. A vasárnapi misék, az izbéki imazsámoly, melyet meglepetéssel fedeztem fel a nappalijukban, az ebéd előtti keresztvetés – jelek, melyek utalnak valamire. Ám nem lehet tudni, ki az igazi keresztény, nincsen műszer, amely mérné a hit őszinteségét, elmélyültségét, hőfokát.

Aquincumnál vonatra szálltunk, és kies hazánk legszebb vasútvonalán tartottunk a célunk felé. Godi legnagyobb meglepetésemre hátizsákjából elővett egy unikumos palackot. Kéthónapos spéttel boldog születésnapot kívánt. Lehet egy ilyen lányra haragudni?! Ugye, nem?

Megnéztük a Keresztény Múzeum műtárgyait, képeket, szárnyas oltárokat, a hit többszázéves dokumentumait. Utoljára egyetemista koromban jártam itt a tancsoporttal, akkor persze még hűvös materialista

szemmel nézegettem, egyszerű kiállítási tárgynak tekintettem az áhítatot sugárzó műveket. Godival más a helyzet, egészen más. Egyre mélyebben vonzott a lénye, lelkének kisugárzása, az arca, egy bűnös madonna képe, akinek Jézus is azt mondhatja, menj, és ne vétkezz többet.

Nem láttam rajta különösebb elragadtatást, bár nagy figyelemmel szemlélte a festményeket. Csendben maradtunk, a hely szelleme méltóságot sugallt, s mi engedtünk a hívásnak. Aztán felkapaszkodtunk a Bazilikába, a Bakócz-kápolnában éppen külföldi turistáknak magyarázott az idegenvezetőjük, ki volt ez magyar pápajelölt? Beültünk a főhajó széles padsorába, egymás mellé, jobbkezemmel megfogtam a bal kezét, szorosan, hogy ne tudja elvonni, és egy imába kezdtem, nem a katekizmus szerinti fohászba, hanem saját indíttatású hálálkodásba, valahogy ekként. „Édes jó Istenem, köszönöm, hogy ezt a teremtményedet utamba hoztad, hogy sugallatodra felfigyeltem rá, és a szeretet szelíd parancsára mellette haladok, segítem őt mindenben." A keze hideg maradt, de nem húzta el, az enyémben nyugtatta, hálásan pillogott, azokkal a seprőkkel, amiről azt hittem, nem az övéi, csak ragasztott szempillák.

Kisétáltunk, leültünk Melocco Szent István szobrának tövébe; épp a déli harangszó zúgott-zengett. Godi felnézett a kupolára, s meglátta a körben kerengő turistákat. Rám nézett, felmutatott a magasba, s már tudtam, mi lesz az elfoglaltságunk a következő félórában.

Ránk záródott egy spirális emelkedés. Nem tudtuk, hol tartunk, nem tudtuk meddig visz az utunk, a végén már csak a tenyerek izzadságától nedves kötelet markoltuk, előttem haladt, vigyáztam rá, féltettem, pedig most és itt, ebben a szűk toronyban volt igazán az enyém, senki nem vehette volna el, jöhettek volna meghirdetett lovagi tornára mindenféle Aporok, Bendegúzok, Koppányok.

Keskeny pallón jártuk körbe a kupolát. Hozzám dőlt, el nem engedte volna a kezemet.

Néztük a világot, az országot, a vidéket, amely szétterült előttünk. Lenn a folyó, az örök Duna, amott a távolban, északon a Kárpátok csúcsai.

Kristálytiszta időben jártunk odafönn. Még fényképezni is elfelejtettem.

SZABAD-E HAZUDNI? Mennyit? Az életben? Avagy egy regényben?

Mi a hazugság a fenti sorokban? Mi nem történt meg, vagy nem úgy, miként írtam? Mi zajlott másként?

Érdekes ez egyáltalán? Ki tudja rajtam kívül? Na ugye, senki. Azaz van egy lehetőség. Ha esetleg a történet másik szereplője is ugyanígy

átélte ezeket a vélt vagy valós eseményeket? Csakhogy ő nem írt belőle regényt, sőt, még naplót sem. Honnét tudom, hogy nem?

Mennyi bizonytalanság! De hát egy történet, egy história – jó, megengedem – egy szöveg nem tart igényt a tudományos igazság bármely fokára. A mesének van igazsága. Ha az beteljesül, ha az működőképes, akkor fütyülhetünk arra, mi történt, hogyan történt.

Márpedig … Márpedig Godi nem tanúskodhat, ő nem kapott szót ebben az elbeszélésben. Talán később. Talán a vége felé. Még nem tudom a befejezést, hogy én fejezem-e be, vagy valaki más, aki porrá válásom után a helyemre lép. Ez majd akkor derül ki, Godinak addig hallgass a neve. Különben is, mi lehet hamisság abban az esztergomi emlékidézésben?

Hogy a vonatút Magyarország legszebb vasúti útvonala? Ez véleményes, kössön bele, aki akar, ha tud valamit a börzsönyi kisvasútról vagy a Zempléni-hegység hasonló helyiérdekű járatáról, vagy bármi másról. Az akkor az övé, ez meg a mienk. A Keresztény Múzeum is a helyén van, legfeljebb arról nyithatnánk vitát egy önként jelentkezővel, hogy a légkondi megfelelően működött-e? S akkor mi van? Aztán tudja-e valaki ellenőrizni, miféle imádságot mormoltam a Bazilikában? Igen, a Jóisten, ha akarja, ha éppen ránk figyelt. S tényleg álldogáltak turisták a Bakóczkápolnában? Vagy én ültettem oda őket, hogy ne legyünk annyira egyedül a kupola alatt? És a kupola? Felmentünk? Vagy nem? Hazudtam? És azt is most képzelem csak, hogy a Szent István szobor tövében leültünk, bámultuk a túloldalt, a valahai Magyarország tájait, s közben szelfiket kattintgattam magunkról? Hiszen valahol megvannak a képek a kis masinában. Akkor meg?

VANNAK KIHÍVÁSOK, amikre nem lehet számítani. Jönnek hatások, lelki érintések, és meginog az ember. Elvégre senki sem szent, csak a szentek. S nekem is jöhet egy Apor-kísértés az életemben.

Azon a június végi szombaton kissé kótyagosan jártam a várost, szeretett városomat, Budapestet, amely kultúrát ígért, sokat és sűrítve, mindenhol, bármerre. Az oktogoni földalatti állomáson az Opera férfikara énekelt kórusokat, a Vajdahunyad várában népszerű filmslágerek szóltak remek előadókkal, a királyi várban Csákányi Eszter szerepelt. Buszjáratok vitték egyik helyszínről a másikra a kíváncsi hallgatóságot. Én mégis a múzeumot, a Petőfiét választottam, mert ott egyetlen színtéren lehetett falatozni egy bőséges kulturális svédasztal választékából.

Mindjárt kiszúrtam azt a lányt. A palota különböző pontjain, a bejáratnál, a lépcső tetején, a kiállító termek ajtajában színművészetis fiúk és

lányok teljesítettek szolgálatot versautomataként. Fiút csak egyet láttam a sok lány között, el is kerültem őt. Pénzt sem kellett bedobni, sehová. Na, szép is lenne, ha zakózsebbe vagy nyári ruhák kivágásába bankjegyeket csusszantottunk volna. A versautomata ingyenesen működött. Mondanom kellett egy számot egy és tíz között, és a leendő teátrista elszavalta a véletlenszerűen kiválasztott költeményt.

Mindig is szerettem a 7-est. Így hát ezt kértem Fannitól, akinek csak azután tudtam meg a nevét, miután nagyon átélten, meglehetősen érzékien elmondta nekem, csak nekem Nemes Nagy Ágnes versét. *Magamba innám olvadó húsod / mely sűrű, s édes, mint a trópusok, / és illatod borzongató varázsát, / mely, mint a zsurlók, s ősvilági zsályák. / És mind magamba lenge lelkedet…*

Ez levett a lábamról. A koranyári este hangulata, a sétáló közömbös sokaság, a leány, azaz Fanni tünékeny bája, a vers szövetének mintázata … nem folytatom, megigézett. Csak keringtem, ismerősök rám köszöntek, aztán nagyot néztek, hogy nem köszönök vissza. Én meg visszatértem hozzá, nem mondtam újabb számot, csak néztem őt, persze észrevette, elmosolyodott, csinálnom kellett valamit, nem állhattam ott úgy, mint egy forgalmi akadály. Szerencsére volt nálam névjegy, a kezébe csúsztattam, s halkan mondtam, hogy szeretném meghívni egy fellépésemre. Kissé zavarba jött, ezt is kedveltem benne, hol is vannak manapság olyan lányok, akik zavarba jönnek egy férfi közeledésére? Hát itt, itt vannak egy irodalmi múzeum éjszakai programjában. Zavar ide vagy oda, mégis megadta az elérhetőségét, nevét és a számát. Merthogy már mindenkinek van egy száma; a csecsemőket és a hullákat nem számítva számok vagyunk, hívjuk egymást, nemsokára már csak számok beszélgetnek, nem emberek.

El is felejtettem volna őt, mert Godi és a körülötte forgolódó más férfiak kötötték le a gondolataimat. Július közepén ellenben meghívást kaptam a tihanyi Balaton-fesztiválra. A többnapos rendezvény egyik szervezője, a régió fő-fő irodalmára tudta, hogy van a fiókomban egy kiadatlan versantológia, amit költőink a tengerünkről, azaz a tóról írtak. Felkért, hogy szerepeljek vele, utazzam oda pár napra, legyek program, én és a költők, akik a „tündér tavon” lebegtek szellemükkel. Eszembe jutott Fanni. Jött is, elfogadta a hívást, na meg a szupergázsit, ami egy színművészetis diáknak nagyon jól jön a vakáció kellős közepén. Ültünk a Főtéren, s arra gondoltam, mennyivel nagyobb sikerünk volna, ha a Nemes Nagy verset loptuk volna oda a tavi édelgések helyére, szétszedve, színpadi párbeszédként előadva. A lézengő turistáknak mindegy lett volna. De hát alkalmazkodtunk, csináltuk, amire hívtak.

Fanni, Fanni – mondogattam magamban. Vajon tanítják még az egyetemeken az első s talán egyetlen magyar szentimentalista regényét? Hiszen a maga korában is majdnem teljesen elfelejtették. Azt hitték, hogy fordítás, hogy a szerző idegenből adaptálta, hogy a *Werther*t majmolja. Egy nagy panaszdal az egész, aki olvassa, kötél vagy borotva után kapkod, míg ki nem józanodik hirtelen.

Fanni bujkált előlem. Hívtam, menjünk együtt vacsorázni. Egy borfesztivál zajlott a félsziget partján. Nem érdekelte. A szobájába zárkózott, s nem láttam már aznap. Lesétáltam a Club Tihany strandjáig, bemehettem volna a tóba, ám nem hoztam úszónadrágot. Hát aztán?! Egy szentimentális szerelmesnek mit tesz az, hogy gatya nélkül csobbanjon, ha más elfoglaltságot nem talál.

Hazafelé, a vonatablakból szórtam szét a Fanni telefonszámát tartalmazó papirost. Nem tudtam eléggé apróra szaggatni. Hatásos filmszcéna lett volna, ha valaki fotografálja a pillanatot.

MELYIK AZ A PILLANAT, amikor átkattan az ember? Amikor a civilizált, legtöbbször gátlásos ember, mondjuk férfiember, vált: az ösztönei veszik át fölötte a hatalmat. Hirtelen vagy nem is oly hirtelen, vademberré válik. S ne kerteljünk, a nőknél is lezajlik ez a folyamat, különösen mióta a fogamzásgátlók védelmében kockázatok nélkül vethetik magukat szenvedélyeik hálójába. Ne becsüljük le, vagy ítéljük el ezt az ún. vadságot. Ez a természetünk. Erre épül a család, a közösség, a klán.

A pillanat. Van egy pont, amikor nem lehet már megállni, késő, nincsen gát, győznek az ösztönök. Mindenkinél másutt van ez a határ, melyen vagy átlép az ember, vagy bánja majd, hogy nem lépett át. Még az aggszüzeknek és a szerzetesi életű férfiaknak is van ilyen pillanatuk – csak nem kerül felszínre, nem bújik elő a huncut kis ördög, hogy kópés vigyorral dörgölje az orrunk alá: nem vagyunk urak a saját házunkban.

Bocsássák meg nekem, de most csak a férfi-nő, vagy ha úgy jobban tetszik – hogy egészen pc legyek – nő-férfi relációról beszélek; így sem vagyok egészen pc, mert nem érdekel az LMBTQ és a hozadéka, de ezzel remélem, nem kerülök egy rossz logika nyomán büntetésbe. Mi az ördögöt magyarázok? Qui s'excuse, s'accuse. Aki mentegetőzik, magát vádolja – tartja a művelt francia.

Egyszóval azt a pillanatot szeretném megragadni, s ha lehet, valamilyen – új – nevet adni neki, amikor nincs visszaút, amikor a különálló párból kéthátú állat válik. (Csak tudnám, mi köze ennek a jelzős szerkezetnek Da Vincihez?) Tehát: epecsel vagy gelingél mindkét fél – a nő is, nem szeretnék férfiközpontú lenni. Melyik a jobb? Ha valaki utálja a táj-

szavakat, elutasítja. S ahhoz mit szólnának, hogy tavaszolnak? Vagy legyen inkább: hiánypótlás. Ám ez nagyon-nagyon félreérthető. Maradok, maradjunk annál, hogy átkattanás (néha hallani is szoktam, nemcsak érezni). S ezzel legyen vége a nyelvészeti kitérőnek.

MINDENT TÚLÉLEK – már messziről hallottam a dalt, nem késtem el, még csak próbáltak. A hegyoldal jól vezette a katlanból kiszűrődő hangokat. A cseppkőbarlang távozó látogatói is hallhatták a trombitaszót. Nem egy katonai alegység zenésze fújta, hanem egy szedett-vedett együttes vezetője. Egy alkalmi muzsikus társaság. Hogy dilettánsok, abból is kitűnt, hogy a próba végeztével még egy bő óráig húzták a kezdést. Sétálni mehettem, de akkor nem maradt volna közönség. Kezdésre azért néhányan összegyűltek, hozzátartozók, odavetődő kíváncsiak, eltévedt turisták. Még nem ment le a nap, amikor végre belevágtak.

Fogalmam sem volt róla, Godinak miért kellett evvel a bandával fellépni. Igaz, hogy az utóbbi időben nőtt a népszerűsége, megkeresték ajánlatokkal, állandó zongorakísérőjével még Erdélybe is eljutott, majdnem arra a vidékre, ahonnét az apja származott, de ez a társaság hanyagolható lett volna. Mégsem tudott nemet mondani, azt hitte, azzal megbánt valakit, vagy híre megy, hogy válogatós.

Belekezdtek a műsorukba. A hangulat, ami belőlük áradt, egyszerre hatott úgy, mintha a nyolcvanas évek fád időszakában járnánk, s egyúttal egy mai, világfájdalmas életérzés uralogna a hegyek, dombok között. Mindez eltartott legalább ötnegyed órán keresztül. Közben többször gondoltam rá, hogy szökni kell, itt kell hagyni az egészet, a fenébe velük, hogy az ő stílusukban fejezzem ki magamat. Ám Klementina is ott ücsörgött, tapsolt is, szeme csillogásán mérhettem le, hogy a leánya bármit tehetne a hevenyészett, színpadnak kinevezett dobogón, ő akkor is, mindennek örülne.

Csak azt a trombitást, akit közben kineveztem Frédinek, tudnám feledni. Ismerősei susogták, hogy amúgy kiváló hangmérnök, ezt a fellépősdit mellesleg csinálja. Bár ne tenné! Ha kiváló hangmérnök, tudnia kéne, hogy egy énekesnőnek nem fújunk trombitát a fülébe; ha már ez a szólóhangszerünk, akkor elbújunk valahová a zenekar mélyére, lehetőleg a dobos mögé. De nem. Ő kiállt középre, és énekszó közben is fújta, csak fújta, csak fújta.

Próbáltam pozitív lenni, úgy gondolkodni, hogy Godinak mi ebben a jó? Nem sokat találtam. Emlékeimben felbukkant ugyan egy régi énekesnő, aki egy hasonlóan világfájdalmas magyar filmben főszerepet kapott, s amikor összeveszett a rendezőjével, aki nem mellesleg a férje,

egészen Amerikáig futott, ám ott se csinált karriert, ott nem tizenkettő, hanem legalább tizenhárom belőle egy tucat, míg itthon az underground agyonünnepelte őt. Hiába meséltem volna róla, Godi később is kitartott a trombitások mellett. Énekelte a dalaikat, fellépett velük, mondhattam bármit. Túlélte, mindent túlélt, őket is.

(*Folytatjuk*)